

קביעותא

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

ההלכה היומית		המשנה היומית		שבוע 325	
ש"ע • או"ח		שביעית - תרומות		תשע"ו	
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן	סעיף
ד	יא אלול	י	א-ב	לט	ו-ח
ה	יב אלול	י	ג-ד	לט-מ	ט-א
ו	יג אלול	י	ה-ו	מ	ב-ד
שב"ק כי תצא					
א	טז אלול	י-א	ט-א	מ-מב	ח-א
ב	יז אלול	א	ב-ג	מב-מג	ב-א
ג	יז אלול	א	ד-ה	מג	ב-ד

באור המשנה

הקדמה

סדר הפרשת תרומות ומעשרות

המפריש תרומות ומעשרות, כך הוא סדר ההפרשה, [ואסור לשנות הסדר, שנאמר (שמות כ"ב, כ"ח) 'מלאתך ודמעך לא תאחר']:

א. תרומה גדולה - מדאורייתא מפריש אפילו חיטה אחת ופוטרת את כל הכרי, ונותנה לכהן, [וי"א שאף שהכרי מתוקן בזה, מ"מ צריך ליתן 'שיעור נתינה' לכהן, ולכן חייב מדאורייתא להפריש 'שיעור נתינה' כדי לקיים החיוב הנתינה]. ולכולי עלמא מדרבנן קבעו שיעור הפרשה - עין בינונית אחד מחמישים, [ובירושלמי (תרומות פ"ד ה"ג) הביא לזה אסמכתא מקרא, ועוד אמרו בזה רמז, 'תרומה' - 'תרי ממאה' (ראשונים בכמה מקומות, עי' רמב"ם פיהמ"ש פ"ד מ"ב, וכ"ה בזהר פ' ויקהל ר', א)], עין יפה אחד מארבעים, ועין רעה אחד משישים, [ודבר שחייב רק מדרבנן, י"א שאפילו עין יפה מפריש רק אחד משישים (עי' חולין קל"ז, ב, ועי' דרך אמונה הל' תרומות פ"ג ס"ק כ"ט)]. תרומה גדולה ניטלת 'באומד', דהיינו ע"פ אומדנא ולא ע"פ מדידה (פ"ד מ"ג). תרומה גדולה אסורה באכילה לזר.

ב. מעשר ראשון - מפריש עשירית למעשר ראשון, דהיינו עשירית ממה שנשאר אחרי שהפריש תרומה גדולה [אך עי' תוס' גיטין (כ"ה, א"ד"ה עשרה)], ונותנו ללוי [או לכהן]. לדעת חכמים מעשר ראשון מותר באכילה לזר, וכן הלכה, [אך לדעת רבי מאיר אסור]. מעשר ראשון הוא עשירית בדקדוק, וניטלת ע"פ מדידה - במדה או במנין או במשקל (פ"ד מ"ו).

ג. תרומת מעשר - הלוי מפריש עשירית מהמעשר ראשון שקיבל, וניטלת בדקדוק ע"פ מדידה כמו מעשר - ולפי מקצת ראשונים (עי' מש"כ פ"ג מ"ה) אפשר להפריש תרומת מעשר אף מטבל הטבול למעשר [דהיינו טבל לפני שהופרש ממנו מעשר ראשון] - ונקראת 'תרומת מעשר', ודינה כתרומה גדולה שהיא אסורה באכילה לזר. נחלקו תנאים אם הבעלים יכולים להפריש תרומת מעשר או רק הלוי, ודעת אבא אלעזר בן גמלא (גיטין ל', ב - ל"א, א) שגם הבעלים יכולים להפרישה, והלכה כמותו.

ד. מעשר שני - בשנה א' וב' לשנות השמיטה, וכן בשנה ד' וה', מפריש עשירית ממה שנשאר - אחרי שהפריש תרומה גדולה ומעשר ראשון - ומעלהו לירושלים ואוכלו שם, או מחללו על מעות ומעלה את המעות לירושלים, ושם פודה את המעות על מאכלים ואוכלם שם. האוכלו חוץ לירושלים עובר בעשה, [ואחרי שהמעשר שני נכנס לירושלים עובר בלאו ועשה].

ה. מעשר עני - בשנה ג', וכן בשנה ו', מפריש עשירית ממה שנשאר - אחרי שהפריש תרומה גדולה ומעשר ראשון - ונותנו לעניים. מעשר עני מותר באכילה לזר.

כל ההפרשות הנ"ל רק בעל הפירות או שלוחו יכול להפרישם, ואחרי שהפריש החלק הראוי להיות תרומה או מעשר, מברך, [ואם אינו מפריש כולם ביחד, מברך על כל אחד

בפתח השער

בעיר הביירה עמד להערה מפגש פסגה כולל ארצי, בו יתכנסו ראשי המחוזות מכל קצוות הארץ לדון בעניינים השונים שעל סדר היום, בפלפלה, בפריאות, בבטחון ובחקלאות. אמורים היו להתחם בו הסכמי סחר ושתופי פעולה בין השליטים. לסיים הועידה תכנן נשף חגיגי ומפאר גדוש בפעילות ותכניות, ומיטב המאכלים שיגשו למשתתפי.

אחד משליטי האזור זמן את יועץ סתרי וביקש ממנו ליצג אותו בארוע החשוב, הוא מסר לו ספר עב פרס בו תיקו כל ענייני המחוז, ונתן לו רשימה מסודרת של פגישות שעליו לערוך במפגש המתקן, לסיים אמר לו: "ראה יועצי, אני סומך עליך בעיניי עצמות ובטוחני שתבצע את השליחות על הצד היותר טוב, אך הוראה אחת לי לה, אותה עליך לשמור מכל משמר - בכניס נערכים המורים והתעורבויות רבות, ואני מענין שתפסי, לפיכך אל תהמר ואל תתערב עם אף אדם יהיה מי שיהיה". תמה היועץ על דברי אדונו, אך נצר אותם בבלבו.

מועד הועידה הגיע, והיועץ נסע אל עיר הביירה, שם מלא את שליחותו כראוי, ופתח קשרים עם ראשי ושרי הערים השונות. סגר עסקאות בהקפים גדולים, והדק עמם את יחסיה הפלפליים של עירו.

בסיום הועידה, הזמן יחד עם שאר המשתתפים לנשף המפאר שתכנן, השלחנות היו ערוכים, ומקצרים עטווי הדר הסתובבו בין השלחנות והגישו את המאכלים השונים. המנות הגשו לסוגיהן, דגים ובשרים עשויים היטב ונין עתיק נמזג פמים.

בשיאה של החגיגה, הסה נשיא העיר את הקהל. הוא פנה אל היועץ, טפח על גבו ושאל בחינה קונדסי: "אמר לי מדוע אינה מטפל בגבנת שלך?", היועץ נאלם, ואפילו נפגע מעט, הוא כחפך בגרונו במבוכה: "על מה אתה מדבר? למיטב ידיעתי גבי ישר כסרגל ואף גבנת אינה מעקמת אותו".

אולם הנשיא התעקש וביקש מאחד המשתתפים שיחנה את דעתו. הספים האיש עם הדברים ואמר: "זו הגבנת הכי מגחכת שראיתי בחיי". הדברים « המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

"פרחה הגפן - אלו בעלי מקרא, פתח הסמדר - אלו בעלי משנה" (עירובין כ"א ע"ב). סמדר גדול מפרח, כך משנה מפורשת יותר מן המקרא (רש"י שם).

לעילוי נשמת

הרה"ח צבי

בן הר"ר אהרן ז"ל

נלב"ע י"ז אלול תשס"ד

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יוסף דוד

בהרה"ח מנחם ז"ל

נלב"ע י"ז אלול תשס"ד

שיעורי המשנה וההלכה היומית

072-299-0099

בפני עצמו], ואח"כ 'קורא שם', ובזה חל שם תרומה או מעשר על מה שקרא שם, והשאר נעשה חולין, ועושה בתרומות ומעשרות כפי דינם, ואוכל את השאר.

המינים החייבים בתרומות ומעשרות

לדעת רוב ראשונים רק דגן [ה' מיני דגן] תירוש [יין] ויצהר [שמן זית] חייבים מדאורייתא בתרומות ומעשרות (עי' ציון ההלכה ה' תרומות פ"ב ס"ק ז'), [ורוב הראשונים סוברים שענבים הם בכלל 'תירוש' וזיתים הם בכלל 'יצהר', וחייבים מדאורייתא, אך יש סוברים שאפילו ענבים וזיתים שעומדים לאכילה פטורים מתרומות ומעשרות (עי' דרך אמונה שם ס"ק א', וציון ההלכה ס"ק ט'), משום שנידונים כלא נגמרה מלאכתם, אבל אם הפריש מהם תרומתו תרומה (עי' תרומות פ"א מ"ד, ועי' תורע"א פ"ב אות כ"א), כדין כל פירות שלא נגמרה מלאכתם].

ועוד אמרו בזה רמז,
'תרומה' - 'תרי
ממאה', עין יפה
אחד מארבעים, ועין
רעה אחד מששים

אמנם לדעת הרמב"ם (הל' תרומות פ"ב מ"א ומ"ו) אף פירות וקטניות, וכן כל גידולי קרקע המתקיימים, חייבים בתרומות ומעשרות מדאורייתא, ורק ירקות אינם חייבים מדאורייתא. [ועי' עוד שיטות בזה בר"ש סיריליו (ירוש מעשרות) בשם הראב"ד, מאירי מכות (י"ט, ב ד"ה יראה), רי"ף הובא בשטמ"ק (נדרים נ"ה, ב ד"ה לאיתוי), ועי"ע בדרך אמונה שם]. ולכולי עלמא כל מין שהוא אוכל וגדל בקרקע חייב בתרומות ומעשרות עכ"פ מדרבנן.

לזכר עולם יהיה צדיק, הגאון השקדן חסידא ופרישא
רבי שלמה ב"ר חיים דב שטענצייל צוקללה"ה
מסופנוביץ בעמח"ס "בית שלמה" ו"קהלת שלמה"
אביו של מחולל המשנה וההלכה היומית רבי יונה שטנצל זצ"ל

פרפראות הפרשה

"כי יהיה לאיש, בן סוֹרֵר ומוֹרֵה אֵינָנו שְׁמַע, בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ... וְאָמְרוּ אֶל זְקֵנֵי עִירוֹ בְּנֵינוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנו שְׁמַע בְּקִלְנוּ "זוֹלָל וְסָבָא" (דברים כא, יט-כ).

מקשים העולם: בתחילת הפסוק מציינת התורה את חטאו של הנער רק שאינו שומע לאביו ואמו, ולעומת זאת בסיפור שמספרים ההורים לזקני העיר הם מציינים חטא נוסף של 'זולל וסבא'.

מסביר זאת הג"ר שלמה לוינשטיין שליט"א עם וורט נאה:

דעת ר' מאיר ידועה בש"ס שחוששים גם למקרה שהוא מיעוט שאינו שכיח. ומקשה עליו הגמ' קושיות, וביניהם - איך ניתן לאכול בהמה שנשחטה, ולא חוששים שמא הקנה שלה היה נקוב במקום השחיטה, ואינו ניכר לאחר השחיטה ולמעשה היא טריפה?

לפיכך יבוא הבן ויטען נמרצות, אני סובר כר' מאיר שחושש למיעוט, ומכיון שיש מיעוט ילדים שאומצו על ידי הוריהם ואינם ילדיהם, גם אני מאומץ ואיני בנכם הביולוגי, ואין משמעות לחוסר הציות שלי אליכם.

עונים ההורים ואומרים, לא יתכן שאתה נוקט כדעת ר' מאיר, שכן אתה זולל בשר ואינך חושש למיעוט בהמות טריפות שמקום השחיטה שלהם היה נקוב... ובכך מסתתמים טענותיו.

מבחן שבועי במשנה / 25

שביעית פרק י' משנה א' - תרומות פרק א' משנה ה' א. להלכה! האם הקפת החנות משמטת?

1. אינה משמטת, ואם זקפה במלוה - משמטת.
2. משמטת.
3. אינה משמטת. מפני תקנת השוק.
4. הראשון משמט.

ב. האם שביעית משמטת הלואה בשטר?

1. אינה משמטת, כאן שיש אחריות קרקעות.
2. משמטת, כי שעבוד הקרקעות לא נחשב כיש לו משכון | 3. משמטת. בגלל תקנת השוק.
4. משמטת, כי אין אחריות קרקעות.

ג. השוחט את הפרה וחלקה בא' דראש השנה של שמינית, האם משמט?

1. אם היה החודש מעובר - משמט.
2. אם היה אלול בן כ"ט יום - משמט.
3. אינו משמט | 4. משמט.
- ד. הלל יכול היה לתקן פרוזבול, כי.

1. העשירים הפסיקו להלוות. ובזה עברו איסור.
2. העניים לא מצאו מקום ללוות.
3. השמטת כספים בזמן הזה מדרבנן.
4. אף תשובה אחת אינה נכונה.

ה. מה דינם של פרוזבול מוקדם ופרוזבול מאוחר.

1. מוקדם כשר. מאוחר פסול | 2. מוקדם פסול. מאוחר כשר | 3. שניהם פסולים.
4. שניהם כשרים.

ו. שטרי חוב מוקדמים ומאוחרים - מה דינם?

1. שניהם פסולים משום קנס.
2. המוקדמים - כשרים. כי המלווה מפסיד עצמו. המאוחרים - פסולים משום קנס.
3. המוקדמים - פסולים. כי גובה מלקוחות שלא כדין. המאוחרים - כשרים כי הורע כוח המלווה.
4. המוקדמים - פסולים, כי העדים החתומים רשעים. המאוחרים - כשרים, כי הורע כח המלווה.

ז. כוורת דבורים המחוברת בטיט לקרקע, האם מקבלת טומאה?

1. כוורת גדולה - כן. קטנה - לא.
2. מחלוקת | 3. כן | 4. לא.
- ח. מהו להחזיר חוב לבניו של הגר.

1. אם נתגיררו בניו עמו והחזיר - רוח חכמים נוחה הימנו | 2. אם הייתה הורתם שלא בקדושה ולידתם בקדושה - אין רוח חכמים נוחה הימנו.
3. 1 ו 2 - נכונים | 4. בשני המקרים אין רוח חכמים נוחה הימנו אם החזיר.

ט. להלכה! קטן שלא הביא שתי שערות, האם תרומתו תרומה.

1. כן | 2. לא | 3. מגיל חינוך תרומתו תרומה.
4. משבא לעונת נדרים, תרומתו תרומה.

י. מאיזה פסוק לומדים שאין תורמים מן ההפקה.

1. והרמותם ממנו | 2. כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה | 3. ובא הלי כי אין לו חלק ונחלה עימך | 4. את מקדשו ממנו.

תשובות: בפקס 072-277-2272 או במייל office@kviuta.org

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י

מבחן מס' 25 | שם: _____
טלפון: _____
כתובת: _____

זמן מצוות תפילין

מבואר בשו"ע סי' ל"ז ס"ב דמצותן להיותם עליו כל היום, אבל מפני שצריכים גוף נקי שלא יפיח בהם ושלא יסיח דעתו מהם, ואין כל אדם יכול לזיזהר בהם, נהגו שלא להניחם כל היום. ומ"מ צריך כל אדם לזיזהר בהם להיותם עליו בשעת ק"ש ותפלה.

המקור שמצוותן הוא כל היום

ומקור דברי המחבר הוא בטור וכת"ש הב"ח שהמקור שמצותן הוא להיות עליו כל היום הוא מכמה מקומות בש"ס שרואים שמנהגם היה ללכת עם תפילין כל היום וכמו שמצינו בברכות (כג ב) א"ר יצחק הנכנס לסעודת קבע חולץ תפיליו וכו' ובפרק המקבל (ב"מ קה ב) היה נושא משאוי על ראשו אם תפיליו רוצצות אסור וכו' ועיי"ע בביאור הגר"א שהביא מעוד כמה מקומות בש"ס.

אמנם יש לברר גדר החיוב בזה דהנה נקטו הפוסקים (עי' פ"ג סי' ל"ז אשל אברהם

סק"א וסק"ב) שכל אדם מחויב מה"ת להניח כל יום תפילין לפחות רגע אחד והמ"ב מביא די"א שאם לא עשה כן הרי הוא נחשב לקרקפתא דלא מנח תפילין ופושע ישראל מיקרי, אלא שבגדר חיוב ההנחה כל היום מצינו ב' דרכים באחרונים די"א שזה מצוה חיובית¹ כלומר שמחוייב להניח בכל עת ובכל שעה שימצא גופו ונפשו נקיים ומוכנים להנחת תפילין (וע"כ מותר לחולצן בכניסתו לסעודה וכדומה) וי"א שזה מצוה קיומית והיינו שאם הוא מניחה הוא מקיים מצוה².

אמנם היום נהגו שלא להניחם כל היום, מפני שצריכים גוף נקי שלא יפיח בהם ושלא יסיח דעתו מהם, ואין כל אדם יכול לזיזהר בהם, ומ"מ צריך כל אדם לזיזהר בהם להיותם עליו בשעת ק"ש ותפלה וכמ"כ המחבר, ומקורו מדברי הרא"ש בהלכות קטנות וכמו שיתבאר בעלון הבא בעזה"ש³, ושם יתבאר איך צריך לנהוג למעשה.

שחרית וערבית, וכן הוא לגבי תפילין שעד כמה שהוא יכול ללבוש תפילין ללא חשש הפחה והיסח הדעת הרי הוא מחויב בזה, ואפשר שזהו כוונת הלבוש כאן ס"ב עיי"ש.

2. כן כתב בריטב"א שבת מט. שזה רק מידת חסידות להניח כל היום, ולכאורה אין כוונתו שאינו מקיים מצוה מה"ת שא"כ איך שייך לברך ע"ז וצינו כל פעם שמניחם, אלא כוונתו שזה רק מצוה קיומית ומצד מידת חסידות יש ענין לקיים מצוה זו כל היום. וכ"כ הכס"מ בפ"ה מהל' יסוה"ת הא, וכ"ה פשטות דברי התוס' בשבת מט. וכ"כ המנ"ח במצוה שע"ח, וכן מסיק הפמ"ג בא"א סי' ל"ז סק"ב, ומשמע שם שהבין כן גם בדעת הלבוש, וכן כתב הא"א מבוטשאטש [סי' כ"ה על סעיף י"ב ד"ה עוד מצאתי], ועיי"ש בפמ"ג שהוסיף שיש כמה דברים מה"ת שהם בגדר של מצוה מן המובחר, ועיי"ע בספר לקח טוב כלל ה' שהביא כמה מקורות שגם במצוה דאורייתא יש מושג של מצוה מן המובחר ואכמ"ל.

והנה יש שהקשו ע"ז שא"כ למה כשהוא מניח את התפילין פעם שניה באותו יום הוא צריך שוב לברך כמבואר [סוכה מו.], אמנם כבר כתב החתן סופר או"ח שער הטוטפות אות כ"ה שאין כאן קושיא כלל שהרי דעת המהר"ם מיניץ בסי' י"ב וכן פוסק המג"א בסי' קכ"ח סק"ג לגבי כהן שכבר עלה לדוכן שהדין הוא שאי"צ לעלות פעם שניה כמבואר בגמ' ר"ה כ"ח: עכ"ז כשהוא עולה פעם שניה לברך את ישראל יכול הוא לברך עוד פעם ברכת המצוות ע"ז עיי"ש וא"כ ה"ה כאן לגבי תפילין ודו"ק.

« המשך מעמוד א' »

הביכו את היועץ בכפלים, הוא מושג את גבו הזקוף ומתח: "מעולם לא היתה לי גבנת! זו פשוט עליקה" אף הנשיא לא ותר: "אני מוכן להתערב אתך על מליון זהובים שאני צודק!"

זכר היועץ את אזהרת אדונו, לבל יעז להתערב בפנוס, אף מאידך השקר פה ברור והרוח מבטח, ובקלל סכום שפזז ודאי יסיע לקפת האוצר המדולדלת של עירו... "אני מוכן", אמר היועץ, פשט את חלצתו קבל עם ועדה ושאל: "מישהו רואה פאן גבנת?" שקט מחלט השפטר והנשיא הודה: "טעית, קח את הפסוף"

שב היועץ לעירו שומח וטוב לב, הגיע אל הארמון והציג בפני אדונו את שוק הפסוף, בעודו מספר לו דברים פהויתם...

פכר האדון את ידיו וזעק: "טפש שקמוה, לפני הועידה התערבתי עם הנשיא על 5 מליון זהובים שלא תסיר את חולצתך לעיני המשתתפים..."

היצר הרע רוצה לבטל אותנו מלמוד התורה ומטריד אותנו בעסוקים שונים תוך פדי הצגת מצא שוא של רוח פלשה, כשהוא משכנע אותנו לותר תמורתו על זמננו היקר, ומרגייע אותנו שלמוד התורה שלנו לא יפגע ורק ירויח מהמהלה המשתלם.

אל לנו להתפתות! נעסק בתורה ונרויח שבקעתים...

א גוטן שבת, העורך

המבחן החודשי בהלכה מס' 005
מסימן ל"ט סעיף ו' - עד סימן נ"ג סעיף י"ט
יופיע א"ה בגליון 328

לחיות כהלכה

לימוד המביא לידי מעשה

זה החלק המובחר והטוב - חלק אורח חיים, כשמו כו הוא, ופרי כל לימוד הוא המעשה מכל מקום בלי ספק לימוד המביא לידי מעשה, יש בו מעלה יתירה כפול ומכופל מלימוד אחר, כמ"ש גדול תלמוד שמביא לידי מעשה."

(תשובות ה'חות יאיר' סי' קכ"ג)

ודרך חיים תוכחות מוסר

תוכחות המוסר, הם מטים את האדם לחיים נמצא שהם דרך החיים. (רש"י משלי פ"ו פכ"ג)

להרגיל נפשו לקרוא עניני תוכחות

צריך להרגיל נפשו ולקרוא עניני התוכחות אשר בתורה ובנביאים, ועניני עונש הבורא יתברך ועוזו ואפו, והנסים והנפלאות אשר עשה עם עבדיו, ונוראות בריאת שמים וארץ, ויהיו כתובים לפניו במלים קצרות כוללות, להביט בהן בכל עת. (ספר הישר לרבינו תם שער השלשה עשר)

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

שְׁמִטַּת כֶּסְפִים

שְׁבִיעִית, מְשֻׁמַּטָּת אֶת הַמְלֵוָה (שְׁבִיעִית פֶּרֶק י' משנה א').

הַמְלֵוָה אֶת חֲבֵרוֹ וְעֵבֶרָה עָלָיו שְׁבִיעִית אַחַר הַהֲלוֹאָה, אֵינּוּ יָכוֹל לְתַבֵּעַ הַלוֹאָתוֹ מִחֲבֵרוֹ, דְּכֹתִיב (דברים טו, ב) "שְׁמוֹט כָּל בַּעַל מִשָּׂה יָדוֹ" (בְּגוֹ עוֹבְדֵיהֶם מִבְּרִטְנֹהָ)

טַעַם הַמְצָוָה, לְלַמֵּד נַפְשֵׁנוּ בַּמְדוּת הַמְצָלוֹת מִדַּת הַנְּדִיבוּת וְעַיִן טוֹב, וְנִקְבַּע בְּלִבְכֵּנוּ הַבְּטָחוֹן הַגָּדוֹל בְּשֵׁם בְּרוּךְ הוּא, וְאָז תִּכְשֶׁר נַפְשֵׁנוּ לְקַבֵּל טוֹב מֵאֵת אֲדוֹן הַכֹּל... וְגַם נִמְצָא מִזֶּה גְּדֵר חֻזֵק וּמְחִיצָה שֶׁל בְּרִזָּל לְהִתְרַחֵק מֵאֵד מִן הַגְּזֵל וּמִן הַחֲמִדָּה בְּכָל אֲשֶׁר לְרַעְנוּ, כִּי נִשְׂאָ קֵל וְחֹמֶר בְּנַפְשֵׁנוּ לֵאמֹר, אֲפִילוֹ הַלְוִיתִיו מִמוֹנֵי וְהִגִּיעָה שְׁנַת הַשְּׁמִיטָה אֲמָרָה תוֹרָה לְהַשְׁמִיט בְּיָדוֹ הַמְלֵוָה, שְׁלֵא לְגַזֵּל וְשְׁלֵא לְחַמֵּס

מְשָׁלוֹ לֹא כָּל שָׁפָן שָׁרְאוּ לִי לְהִתְרַחֵק עַד הַקְּצָה הָאֲחֵרוֹן. (סֵפֶר הַחֲנוּךְ מִצְוָה תַעֲזוֹ) **וְהִזְהִירָה** הַתּוֹרָה שְׁלֵא לְהַנְפִיעַ מִלְּהוֹלוֹת בְּגִלְלַת הַשְּׁמִיטָה:

הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דְבָר עִם לִבְכָּךָ בְּלִיעַל לֵאמֹר קָרַכָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינֶיךָ בְּאֲחִיךָ הָאֲבִיּוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל ה' וְהָיָה בְךָ חֲטָא.

אֲמַנָּם, אִם כְּתָבוּ פְרוֹזְבוּל, אֵינּוּ מְשַׁמְט. **זֶה** אֶחָד מִן הַדְּבָרִים שֶׁהַתְּקִין הֵלַל הִזְקָן, כְּשֶׁרָאָה שְׁנִמְנָעוּ הָעַם מִלְּהוֹלוֹת זֶה אֶת זֶה וְעוֹבְרִין עַל מָה שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה (דברים טו) הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דְבָר עִם לִבְכָּךָ בְּלִיעַל וְגו', הַתְּקִין הֵלַל פְרוֹזְבוּל (שם משנה ג').

מָה מְשַׁמְעוֹת הַפִּילָה "פְרוֹזְבוּל"? **"פְרוּז"** פְרוּשׁוֹ תִקְנָה, וְ"בוּל" הַכְּנֻנָה לְעִשְׂרִים - "פְרוֹזְבוּל" הוּא תִקְנָה לְעִשְׂרִים, שְׁלֵא יִכְשְׁלוּ וַיַּעֲבְרוּ עַל מָה שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה הַשְּׁמֵר לָךְ וְגו'.

וְתִקְנַת פְרוֹזְבוּל הִיְתָה שְׁמִסְרָה גְבִיַת חוֹבוֹתָיו לְבֵית דִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּמִּשְׁנָה: זֶהוּ גוּפוֹ שֶׁל פְרוֹזְבוּל, מוֹסֵר אֲנִי לְכֶם אִישׁ פְלוֹנִי וּפְלוֹנִי הַדְּיָנִים שֶׁבְמִקְוֹם פְלוֹנִי, שְׁכָל חוֹב שִׁישׁ לִי, שְׁאֲגָבְנוּ כָּל זְמַן שְׁאֲרָצָה. וְהַדְּיָנִים חוֹתְמִין לְמִטָּה, אוֹ הַעֲדִים. (שם משנה ד')

וְכַשְׁמוֹסֵר חוֹבוֹתָיו לְבֵית דִין, נִחְשָׁב כְּאֵלוֹ חוֹבוֹתָיו כְּכֹר נִגְבוּ, וְאֵינּוּ עוֹבֵר עַל מָה שֶׁכְּתוּב (דברים טו, ב) "זֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוֹט כָּל בַּעַל מִשָּׂה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשֶׂה בְרַעְוָה לֹא יִגֹּשׁ אֶת רַעְוָה וְגו'".

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית — **שאלה:** האם מתר להכניס לבית הכסא עם דברי תורה שיש בהם שמונתיו ית"ש [מ"ב סי' מ"ג סקכ"ה, ושער הציון סקי"ז]

תשובה על שאלת השבוע

שאלה: האם אפשר לקנות תפילין ומזוזות מקל אדם? [סימן לט סעיף ח' ומ"ב סקי"ט]

תשובה: תפילין שלמים אין נקחין אלא מן הממחה, שפקי בתסרות ויתרות אבל לא ממי שאינו ממחה אף על פי שהלוקח רוצה לבדוק לפי שיש לחוש שמא יתעצל בכדיקתן מפני שטרך הוא לו להסיר התפירה ולחזור ולתופרן. ופשוט דמי שהוא סופר קבוע לרבים הוא בכלל ממחה. ומזוזה והוא הדין פרשיות של תפילין ניקחות אפילו שלא מן הממחה ובתנאי שיקבדקם אחר כך.

את התשובות ניתן לשלוח במייל office@kviuta.org או לפקס 072-277-2272

מבחן במשנה לילדים / 325

שביעית פרק י משנה א - תרומות פרק א' משנה ה'

א. איזה סוג הלוואה, שביעית משמטת?

- רק מלוה בשטר | 2. בין בשטר בין שלא בשטר.
- שביעית משמטת אף הקפת החנות ושכר שכיר בכל אפן שיהיה.

ב. באיזה אפן שביעית אינה משמטת הלוואתו?

- רק אם עשה פרוזבול | 2. המלוה על המשכון.
- שתי התשובות נכונות.

ג. שטר חוב או פרוזבול שכתב תאריה מקדם האם פשר?

- שטר חוב פשר ופרוזבול פסול | 2. שטר חוב פסול ופרוזבול פשר | 3. שניהם פסולים.

ד. מלוה שהלוה לחמשה לוויין כמה שטרות פרוזבול יעשה?

- אחד | 2. חמש | 3. מחלקת.

ה. האם אפשר לכתב פרוזבול על קרקע של הלוה שממשכנת למישהו אחר?

- כן | 2. לא | 3. מחלקת.

ו. פירת דבורים (שמנחת על גבי

את התשובות ניתן לשלוח עד יום שישי של אחר חומר המבחן בשעה 12:00 בפקס שמספרו 072-277-2272 או במייל office@kviuta.org פעם בחודש יתקיימו הגרלות בין העונים על פרסים יקרי ערך כאשר תשובות כל שבוע מזכים בכרטיס נוסף להשתתפות בהגרלה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

מבחן מס' 325 | שם: _____ | טלפון: _____
מקום לימודים: _____ | כתובת: _____

לע"נ הרה"ג שלמה בהג"ר יונה ז"ל • לע"נ פסח יוסף ב"ר יעקב ז"ל

תשובות למבחני המשנה היומית פרשת מסעי

- מבחן שבועי מס' 19 - א. 1. ב. 3. ג. 1. ד. 3. ה. 1. ו. 2. ז. 3. ח. 3. ט. 3. י. 2.

